

V Nitre 4. 10. 2016

TLAČOVÁ SPRÁVA: Prepravca plynu Eustream potichu zvyšuje náklady dodávateľov plynu

V skratke:

- *14.9.2016 spoločnosť eustream, a.s. informovala dodávateľov o zmene prevádzkového poriadku (príslušné rozhodnutie nie je v čase vydania tejto tlačovej správy doposiaľ zverejnené na webovom sídle ÚRSO, hoci ho regulátor schválil údajne v rovnaký deň)*
- *zmena prevádzkového poriadku sa týka spôsobu rezervácie kapacity na prepravu plynu do distribučnej siete cez domáci výstupný bod (zavádza sa rezervácia cez platformu Prisma)*
- *Eustream sa odvoláva na Nariadenie Komisie (EÚ) č. 984/2013, hoci predmetné nariadenie v čl. 2 ods. 1 explicitne konštatuje, že „sa nevzťahuje na body výstupu ku konečným spotrebiteľom a do distribučných sietí“*
- *prepravca plynu za prvých 9 mesiacov roka 2017 de facto zvýši dodávateľom náklady v kumulatívnom objeme viac ako 10 mil. eur (pri konzervatívnom odhade), čo môže dodávateľom spôsobiť stratu pri dodávke komodity a v konečnom dôsledku zvýšenie ceny plynu pre odberateľov v budúcnosti*
- *zmena prevádzkového poriadku prebehla nepredvídateľne a v tichosti*

Dodávateľom zemného plynu sa od 1. októbra 2016 zmenili podmienky rezervácie prepravnej kapacity na domácom výstupnom bode z prepravnej siete. V konečnom dôsledku tak v budúcnosti zdražie plyn i koncovým zákazníkom.

„Objednávanie kapacity na vstupnom i výstupnom domácom bode vo forme aukcií štandardných produktov prechádza na európsku platformu Prisma a bude prebiehať v súlade s plynárenským aukčným kalendárom (nariadenie Komisie EÚ 984/2013). Pre zákazníkov tým vzniká komfort objednať si kapacitu na domácom bode spolu s kapacitami na EÚ bodoch spoločnosti Eustream,“ uviedol slovenský prepravca plynu v oznámení zo dňa 14.9.2016, ktoré rozoslal dodávateľom a obchodníkom s plynom. Spoločnosť uviedla, že prepravcovia ktorí ešte nevyužívajú platformu Prisma, si budú môcť dočasne objednávať kapacitu na domácom bode po starom.

Na druhej strane, predmetné **európske nariadenie v čl. 2 ods. 1 výslovne konštatuje, že „sa nevzťahuje na body výstupu ku konečným spotrebiteľom a do distribučných sietí“**. Znamená to, že legislatíva EÚ nepožaduje rezerváciu kapacít na domácich bodoch (výstup z prepravnej siete a vstup do distribúcie) rovnakým spôsobom, ako sa má uskutočňovať rezervácia kapacít na cezhraničných prepojovacích bodoch. Nariadenia sa aplikuje na fyzické cezhraničné prepojenia, nie na „virtuálne“ domáce body, ktoré sú de facto len prechodom z prepravy do podradenej infraštruktúry.

ZDE

Zásadná zmena nastáva pri rezervácii ročnej kapacity pre rok 2017. Európske nariadenie totiž dovoľuje objednávať ročnú kapacitu len formou jednej ročnej aukcie, a to po prvý raz v marci 2017 na obdobie tzv. plynárenského roka, teda 12-mesačného obdobia začínajúceho 1.10.2017.

Dodávatelia plynu na Slovensku sú tak donútení v období pre obdobie od 1.1.2017 do 30.9.2017 rezervovať mesačné prepravné kapacity, ktoré sú viac ako 2,4-násobne drahšie ako je cena ročnej kapacity. Pre porovnanie, podľa súčasne platného cenníka stojí ročná kapacita 0,23 EUR/MWh, zatiaľ čo mesačný produkt až 0,56 EUR/MWh.

Dodávatelia plynu mali ku dňu zmeny pravidiel už väčšiu časť svojho portfólia predanú svojim koncovým odberateľom, pričom náklad na rezerváciu kapacity na prepravu cez domáci bod bol kalkulovaný v zmluvnej cene za komoditu v predpokladanej výške 0,23 EUR/MWh. V prípade, ak zmluvné podmienky už uzavretých kontraktov pre rok 2017 nedovolia dodávateľom cenu upraviť, počas 9 mesiacov roka 2017 budú plyn predávať v lepšom prípade bez zisku, v horšom so stratou.

Združenie dodávateľov energií (ZDE) pri konzervatívnom odhade predpokladá zvýšenie nákladov na strane dodávateľov kumulatívne v objeme viac ako 10 mil. eur ako priamy dôsledok úpravy spôsobu rezervácie kapacít na domácom bode.

„Doposiaľ platné pravidlá rezervácie ročnej kapacity na domácom bode prepravnej siete dávali dodávateľom možnosť objednať si ročnú kapacitu pre rok 2017 najneskôr pätnásť pracovných dní pred požadovaným začiatkom prepravy plynu. Je preto prirodzené, že dodávatelia smerovali rozhodnutie o rezervácii kapacít pre celé svoje portfólio k záveru roka, kedy majú o objeme dodávky v ďalšom roku reálnejší obraz. Nečakaná zmena v polovici septembra, ktorá nadobudla účinnosť na začiatku októbra, takpovediac zmenila pravidlá uprostred hry. **Zo strany prepravcu plynu ale aj regulátora ide o nepredvídateľný krok a zásah do legitímnych očakávaní dodávateľov,**“ hodnotí Michal Hudec, predseda ZDE.

Úprava prevádzkového poriadku Eustream-u má za následok taktiež nevyhnutnosť registrácie na európskej platforme Prisma aj pre tých dodávateľov, ktorí neobchodujú na európskom trhu, ale plyn nakupujú výlučne iba na Slovensku (teda na virtuálnom obchodnom bode Eustream-u) a dodávajú ho koncovým odberateľom v sieti SPP - distribúcia. Pre takýchto dodávateľov znamená povinnosť registrácie na európskej aukčnej platforme dodatočné náklady.

Pre slovenských dodávateľov plynu znamená zmena pravidiel faktické znemožnenie rezervácie ročnej kapacity, a to napriek tomu, že prevádzkovateľ prepravnej siete disponuje dostatkom voľnej kapacity na ročnej báze. **Toto zdanlivo nepodstatné administratívne opatrenia tak okrem následku v podobe zvýšenia ceny plynu môže narážať aj na európske pravidlá** a slovenskú legislatívu. Na európskom trhu s plynom totiž platí, že prístup k preprave možno v zásade odmietnuť len pre nedostatok voľných kapacít, inak musí prevádzkovateľ siete umožniť tretím stranám flexibilný prístup v podstate kedykoľvek. Ako už bolo spomenuté vyššie, na kapacitu na domácom bode sa nariadenie Komisie EÚ č. 984/2013 nevzťahuje, takže argument o komfortnom harmonizovanom spôsobe rezervácie kapacity na domácom bode spolu s ostatnými bodmi EÚ v tomto prípade neobstojí.

ZDE

Akútny problém by vyriešila dočasná zľava z ceny mesačnej kapacity na úroveň ročného produktu, a to počas prvých 9 mesiacov budúceho roka.

ZDE však ako dlhodobé udržateľné riešenie navrhuje, po vzore väčšiny krajín EÚ, zrušenie povinnosti rezervácie kapacít na domácom bode, ktorý je de facto virtuálnym súhrnným vstupným bodom do distribučnej siete a zásobníkov a disponuje dostatočnou kapacitou pre uspokojenie záujmu všetkých obchodníkov s plynom. Súčasný systém navrhuje nahradiť v zahraničí bežne využívaným systémom variabilného poplatku za objem skutočne prepraveného plynu do distribučnej siete. Tento poplatok je obvykle súčasťou regulovaných taríf distribúcie, ktorý peňažný objem vyberie cez dodatočný cenový element, ktorý odovzdá prevádzkovateľovi prepravnej siete. Takýto mechanizmus by bol jednoduchší, transparentnejší a prispel by k zvýšeniu likvidity na veľkoobchodnom trhu.

- Zdroj: Združenie dodávateľov energií (ZDE)
- Kontakt pre médiá: zde@zde.sk